

**Gemeente
Haarlem**

Maart 2021
Data, Informatie en Analyse
In opdracht van afdeling
Economie, Cultuur,
Duurzaamheid & wonen

Impactmeting corona Haarlemse ondernemers (27 jan.-9 feb. 2021)

Onderzoeksrapport 2021

Inleiding

Achtergrond en doel gemeente

Door uitbraak van corona en de daaropvolgende lockdown is veel veranderd. De gemeente Haarlem wil graag weten in hoeverre ondernemers worden getroffen en welke maatregelen ze nemen. De resultaten worden gebruikt bij het werken aan herstel van de lokale economie.

Methode en respons

Dit onderzoek is uitgezet in het Ondernemerspanel van de gemeente Haarlem. Op donderdag 21 januari 2021 kregen 852 ondernemers een uitnodigingsmail met een link naar de vragenlijst. Op 28 januari kregen de ondernemers die nog niet meededen een herinneringsmail.

Men kon de vragenlijst tot 9 februari invullen. Uiteindelijk hebben 270 ondernemers de vragenlijst volledig ingevuld. Dit is een respons van 32%. Het onderzoek vond plaats in een periode met strenge maatregelen en op 23 januari de ingang van de avondklok.

Dit is een herhaling van een onderzoek dat tussen 27 augustus en 14 september plaatsvond, toen de besmettingen toenamen, maar de maatregelen relatief licht waren. Aan het eerdere onderzoek deden 287 Haarlemse ondernemers mee.

Representativiteit

De ondernemers in het Ondernemerspanel vertegenwoordigen een deel van de ondernemers in Haarlem, maar de verdeling is niet volledig representatief. Zo deden er ten opzichte van de Haarlemse bedrijvenpopulatie meer ondernemers met 2 tot 20 werknemers mee. Horecaondernemers en detailhandel – sectoren waarvan bekend is dat ze het moeilijk hebben – vertegenwoordigen samen ruim een kwart van de respons. Hoewel dit een groter aandeel is dan in de populatie, vormen ze dus een minderheid in dit onderzoek. De situatie van deze ondernemers valt daardoor mogelijk wat weg in het totaal. Er zijn echter te weinig ondernemers in deze groepen om de resultaten uit te splitsen naar branche.

In de bijlage staat meer informatie over de respons naar achtergrondkenmerken.

Samenvatting

Verschil omzet 2020-2019 in vierde kwartaal kleiner dan in tweede kwartaal

Zeven op de tien (68%) ondervraagde ondernemers had in de maanden september tot en met december door het coronavirus minder omzet dan in dezelfde periode in 2019. Bij een op de drie ondernemers (31%) is zelfs sprake van een omzetzdaling van 60% tot 100%. Het beeld is iets positiever dan voor de periode tussen april en juni. In deze periode ervoer driekwart (76%) van de ondervraagde ondernemers minder omzet.

Vier op de tien ondernemers heeft operationele kosten verlaagd

Vier op de tien ondervraagde ondernemers (38%) heeft acties ondernomen om de kosten te drukken of extra krediet te krijgen. Vier op de tien (38%) verlaagde operationele kosten. Een derde (33%) ondernemers stelde betalingen of investeringen uit.

Helpt ondernemers merkt veel wegvallen vraag en omzetzderving

Het wegvallen van afzet en opdrachten speelt bij veel ondervraagde ondernemers: voor 73% heeft dit veel effect en voor nog eens 19% enig effect. Een vergelijkbaar deel van de ondernemers heeft last van derving van omzet. Zeven op de tien (73%) van de ondernemers heeft enige last tot veel last van derving van omzet. Bij de helft (54%) van de ondernemers heeft dit veel effect. Alles bij elkaar merkt 92% van de ondernemers een negatief effect door de coronacrisis.

Verdeelde verwachtingen omzetzontwikkeling

Een op drie (35%) ondervraagde ondernemers verwacht omzetzdaling in de komende drie maanden. Daarentegen verwacht een op de tien (9%) dat de omzet zal stijgen. De verwachtingen zijn pessimistischer in vergelijking met oktober.

Vooral investeringen uitbreiding en vervanging uitgesteld

De helft (51%) van de ondervraagde ondernemers heeft investeringen uitgesteld. Vier op de tien (37%) stelt vervangingsinvesteringen uit en een derde (31%) stelt (daarnaast) uitbreidingsinvesteringen uit.

Drie op tien ondernemers willen belastingvrijstellingen

Gevraagd naar de hulpbehoefte geeft 30% van de ondernemers aan belastingvrijstellingen te willen. Ondernemers geven (ook) aan behoefte te hebben aan structureel kapitaal (21%) of specifieke hulp van de gemeente Haarlem (20%). Twee op de vijf ondernemers (45%) heeft geen hulpbehoefte.

Helpt ondernemers ziet kansen door coronacrisis

De helft van de ondervraagde ondernemers (52%) geeft aan dat er kansen voor hun bedrijf zijn door de ontstane situatie. Een op de vijf (22%) ziet mogelijkheden om producten of diensten te vernieuwen. Een vergelijkbaar deel (21%) ziet kansen in nieuwe digitale verdienmodellen.

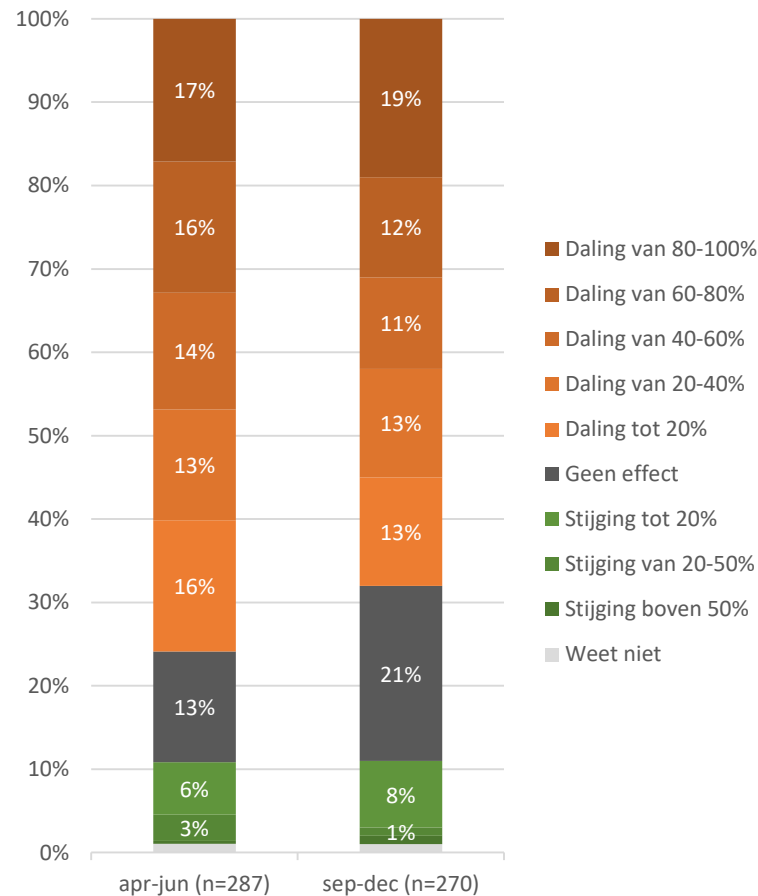
Verskil omzet 2020-2019 in vierde kwartaal kleiner dan in tweede kwartaal

In de periode tussen september en december had 68 procent van de ondervraagde ondernemers minder omzet dan in dezelfde periode vorig jaar. Voor drie op tien ondernemers (31%) was de daling 60 procent tot 100 procent.

Het beeld is iets positiever dan voor de periode tussen april en juni. In deze periode ervoer driekwart (76%) van de ondervraagde ondernemers minder omzet dan in diezelfde periode in 2019. Tegelijkertijd nam het aandeel dat weinig effect van de coronacrisis op de omzet zegt te merken toe van 13 procent naar 21 procent.

Ongeveer één op de tien ondernemers ervaart positieve ontwikkelingen door corona; dat beeld is gelijk gebleven. Dat betekent dat vooral de groep die geen effect van de coronacrisis merkt, is toegenomen.

Welk effect heeft het coronavirus op uw maandomzet?
(periode in 2020 vergeleken met zelfde periode in 2019)

Vier op de tien ondernemers heeft operationele kosten verlaagd

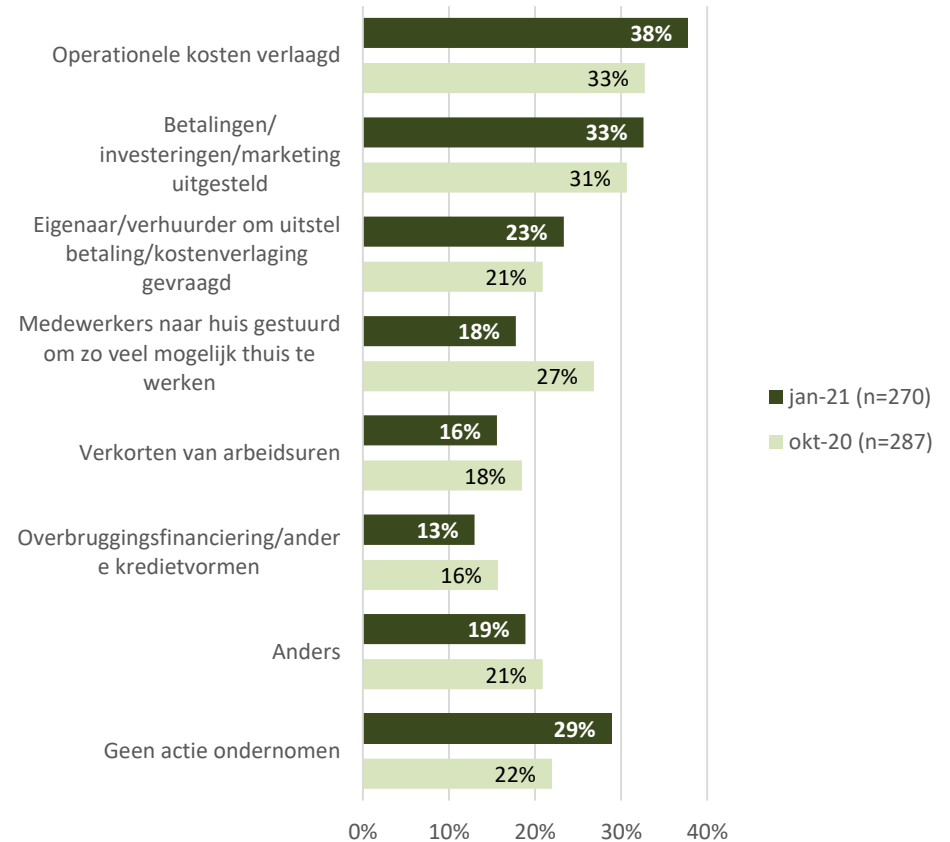
Vier op de tien ondervraagde ondernemers (38%) verlaagde na de uitbraak van corona de operationele kosten. Dit is niet significant meer dan bij de vorige meting in oktober (33%).

Drie op de tien ondernemers (33%) stelden betalingen of investeringen uit en een kwart (23%) van de ondernemers heeft de eigenaar of verhuurder om uitstel van betaling gevraagd. Een op de vijf ondernemers (18%) stuurde medewerkers naar huis om thuis te werken. Opvallend is dat in oktober 27 procent van de ondernemers aangaf dit te hebben gedaan.

Een op de vijf ondernemers (19%) noemt dat ze iets anders hebben gedaan. Men noemt onder meer het aanvragen van subsidies (NOW/Tozo), het opzeggen van huur, het overschakelen naar andere bedrijfsactiviteiten en het op een laag pitje zetten van werkzaamheden.

Drie op de tien ondervraagde ondernemers (29%) hebben na het begin van de lockdown geen specifieke acties ondernomen.

Welke van onderstaande acties heeft u ondernomen sinds 15 maart, toen de landelijke corona-aanpak van start? (meerdere antwoorden mogelijk)

Helpt ondernemers markt veel wegvallen vraag en omzetsderving

Driekwart (73%) van de ondervraagde ondernemers zegt last te hebben van het wegvallen van de vraag of opdrachten. Voor ruim de helft (54%) is het effect zelfs sterk negatief. Net zoveel ondernemers hebben (veel) last van derving van omzet.

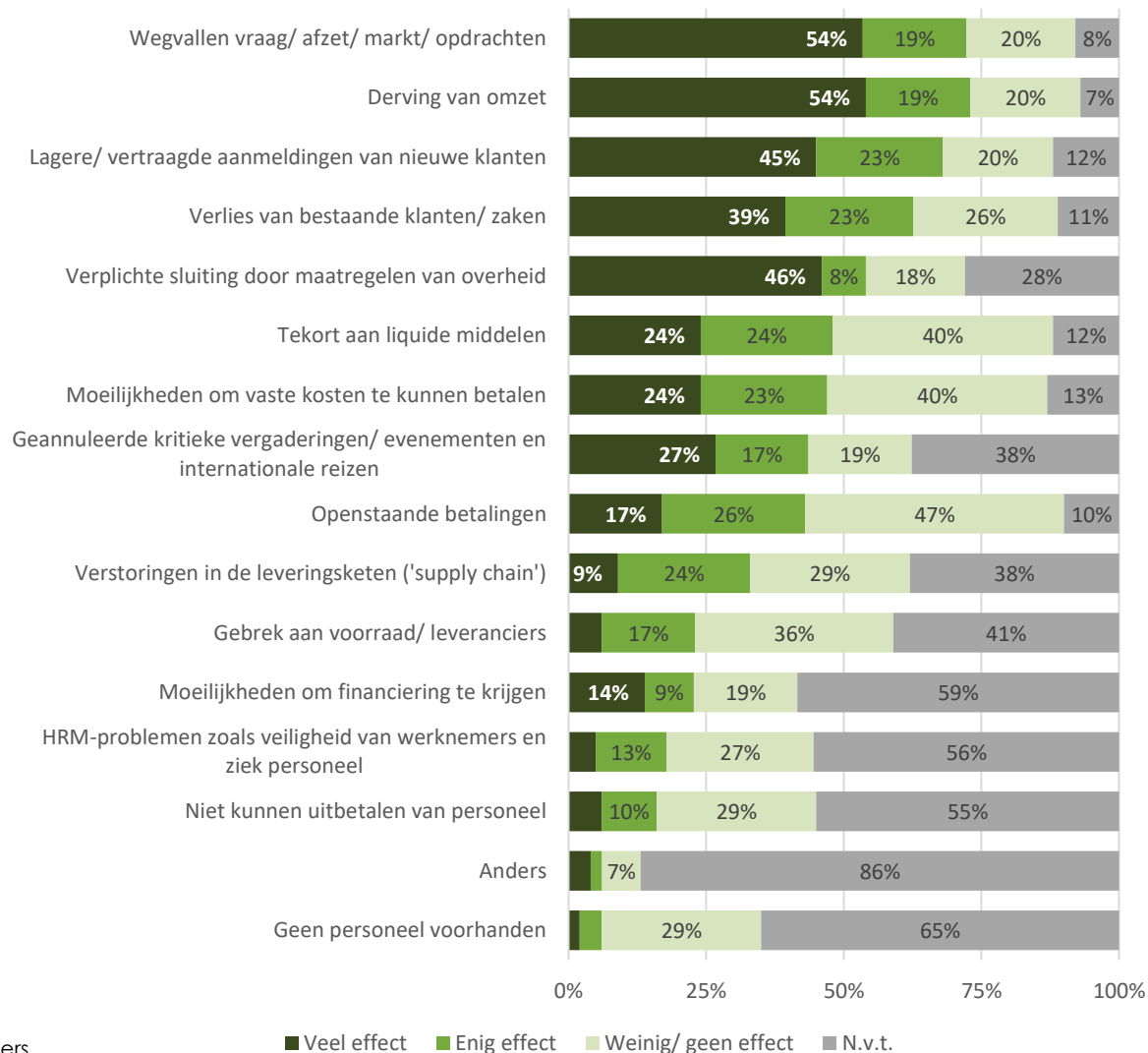
Ook een verminderde aanmelding van nieuwe klanten speelt bij veel ondernemers: voor 45 procent heeft dit veel effect en voor nog eens 23 procent enig effect. Verder verliest de meerderheid klanten of zaken (62%) en heeft ruim de helft (54%) veel last van verplichte sluiting.

In totaal ervoer 92 procent van de ondervraagde ondernemers enig of veel effect van een van de aspecten, acht procent merkte dus nog geen van de genoemde negatieve effecten van de coronacrisis.

Vergelijking met vorige meting

Het aandeel dat negatieve effecten van de coronacrisis ervaart, is vrijwel hetzelfde als in oktober (91%). Bij de meting in januari zegt 54 procent last te hebben van de sluiting door de overheid, dat is meer dan in oktober (44%), dit is logisch omdat meer sectoren gesloten zijn vanwege de strengere lockdown. De ondernemers geven in deze meting minder vaak aan effect te merken van HRM-problemen als veiligheid van werknemers en ziek personeel. Mogelijk speelt een toename van het thuiswerken hierbij een rol. Ook ervaart men minder vaak dat er geen personeel voor handen is.

Op welk van onderstaande aspecten heeft de coronacrisis voor u als ondernemer een negatief effect? (n=270) (gesorteerd op veel + enig effect)

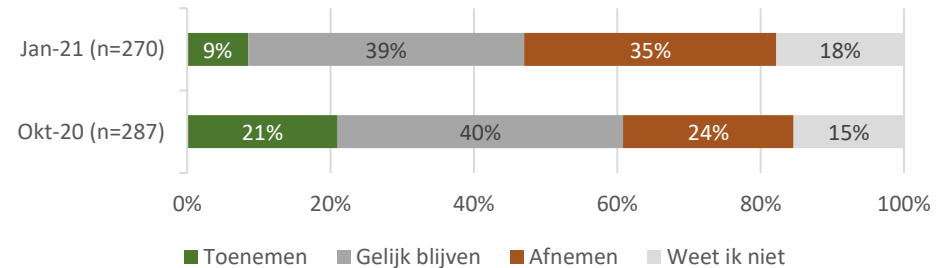
Een derde verwacht minder omzet in komende drie maanden

Ondernemers zijn in januari 2021 somberder over de verwachte omzetontwikkeling dan bij de eerdere meting in oktober. Waarschijnlijk heeft dit te maken met de strengere lockdownsituatie. Ruim een op de drie (35%) van de ondervraagde ondernemers verwacht dat de omzet in komende drie maanden afneemt. In oktober was dit 24 procent, een significant kleinere groep.

Een op de tien ondernemers (9%) voorziet juist een omzetstijging. Dit is twaalf procent minder dan in oktober (21%) en een significante daling, dan tijdens de laatste meting (21%).

Twee op de vijf ondernemers (39%) verwachten dat de omzet gelijk blijft. Mogelijk verwacht men weinig omzetontwikkelingen doordat er in deze periode weinig zicht was op snelle versoepelingen van de coronamaatregelen. Een vijfde (18%) vindt het te lastig om de omzetontwikkeling in te schatten.

Hoe verwacht u dat de omzet van uw bedrijf zich de komende drie maanden zal ontwikkelen? (n=270)

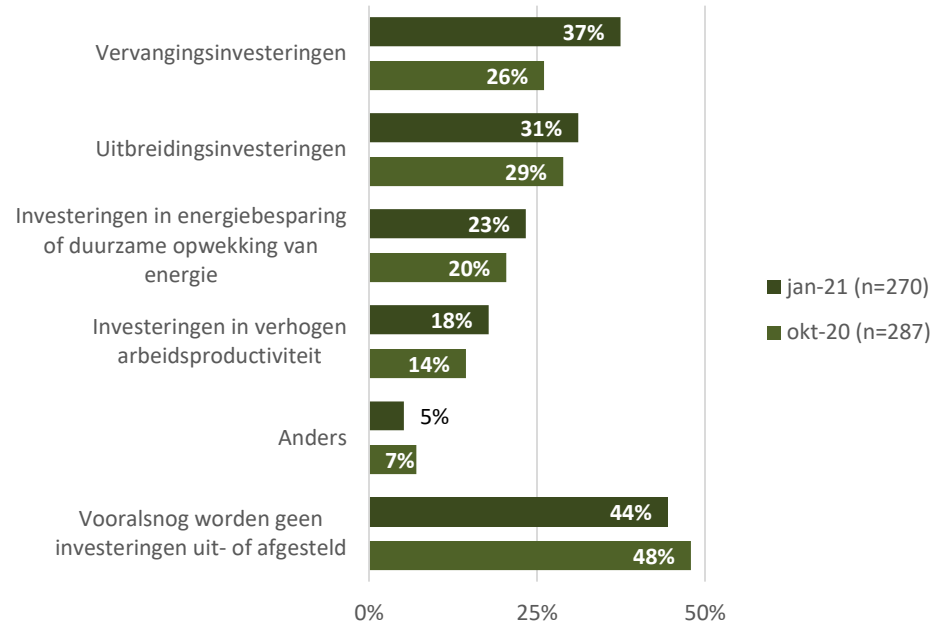

Vooral investeringen uitbreiding en vervanging uitgesteld

De meerderheid (56%) van de ondervraagde ondernemers stelt vanwege de coronacrisis investeringen uit. Ruim een derde (37%) stelt vervangingsinvesteringen uit of af. Dat is meer dan bij de oktober meting (26%). Drie op de tien (31%) voert geplande uitbreidingsinvesteringen (nog) niet uit. Dit is vergelijkbaar met de situatie in oktober.

Een kwart (23%) van de ondernemers zet geplande duurzaamheidsinvesteringen voorlopig in de ijskast en een op de vijf stelt vanwege corona geplande investeringen in arbeidsproductiviteit uit.

Welke van onderstaande investeringen in uw onderneming worden als gevolg van de coronacrisis uit- of afgesteld? (meerdere antwoorden mogelijk)

Drie op tien ondernemers willen belastingvrijstellingen

Drie op de tien ondervraagde ondernemers (30%) hebben behoefte aan belastingvrijstellingen. Daarna zegt een op de vijf structureel kapitaal (21%) of hulp van de gemeente Haarlem (20%) te willen.

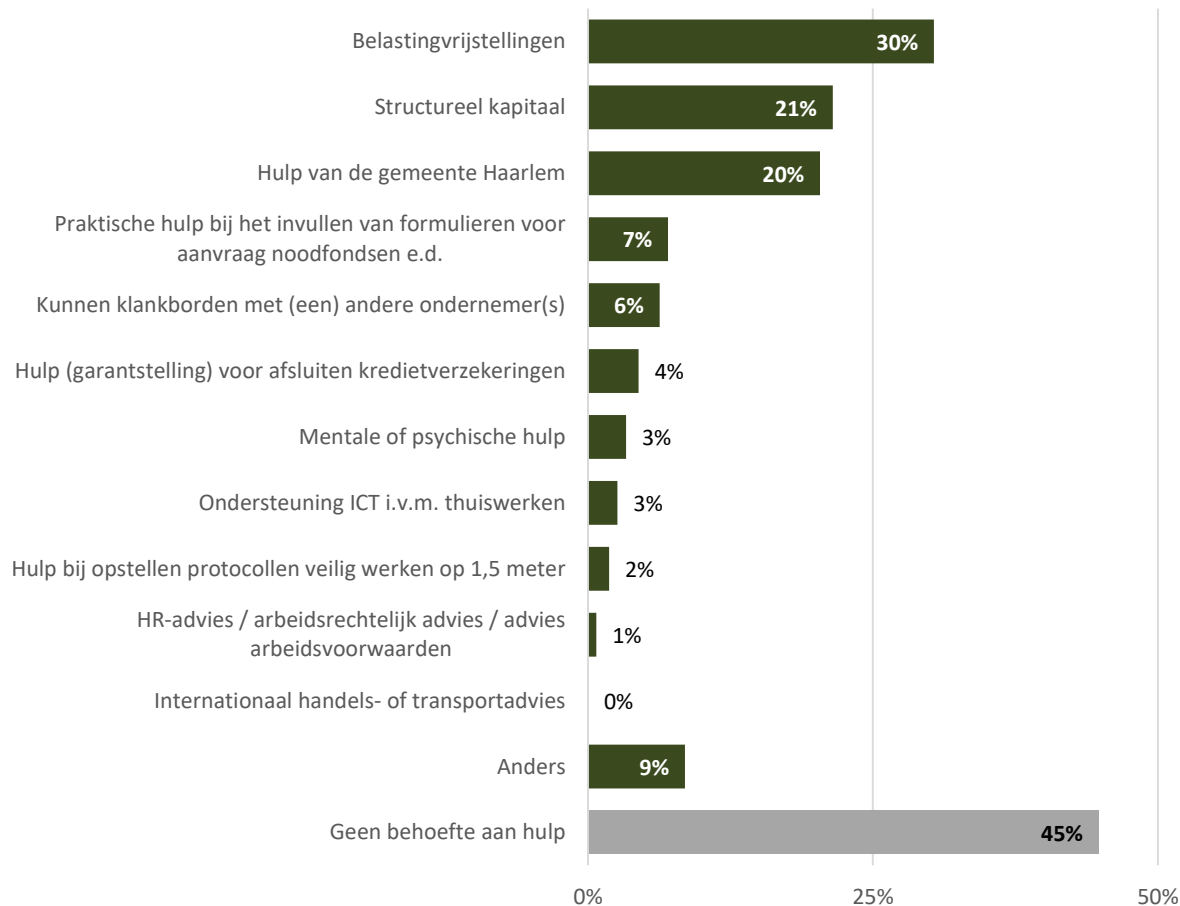
Men noemt bij hulp van de gemeente onder coulance, het versoepelen van maatregelen, financiële steun en het nadenken over oplossingen.

Vier op de tien ondernemers (45%) heeft geen behoefte aan de genoemde hulpvormen.

Vergelijking met vorige meting

Bij de vorige meting gaf een vergelijkbaar percentage (42%) aan geen behoefte te hebben aan hulp. Een op de drie ondernemers (33%) noemde destijds belastingvrijstellingen, 17 procent wilde structureel kapitaal en 16 procent had behoefte aan hulp van de gemeente. Geen enkele categorie verschilt significant met de vorige meting.

Aan welke vormen van hulp heeft uw onderneming door het coronavirus op dit moment behoefte? (meerdere antwoorden mogelijk) (n=270)

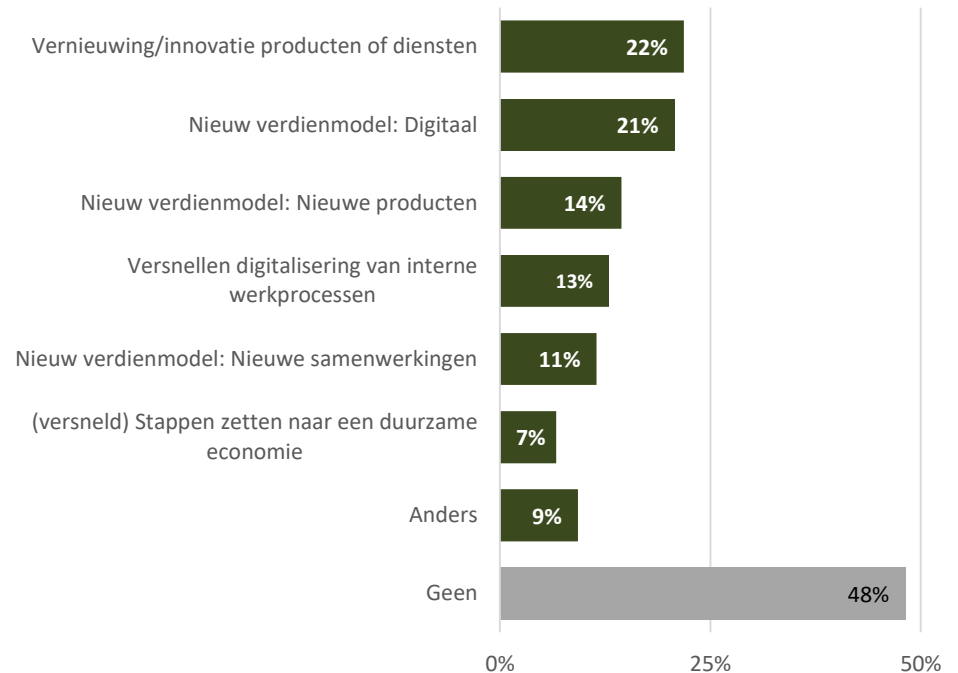
Helpt ondernemers ziet kansen door coronacrisis

Bij deze tweede meting is voor het eerst ook gevraagd of de coronacrisis kansen biedt voor het bedrijf van de ondernemers. De helft van de ondervraagde ondernemers (52%) geeft aan dat er kansen voor hun bedrijf zijn door de ontstane situatie. Een op de vijf (22%) ziet mogelijkheden om producten of diensten te vernieuwen. Een vergelijkbaar deel (21%) ziet kansen in nieuwe digitale verdienmodellen.

Veertien procent heeft ideeën voor nieuwe producten en bij 13 procent kan het werkproces mogelijk versneld gedigitaliseerd worden.

Voor de helft van de ondervraagde ondernemers, biedt de ontstane situatie geen nieuwe kansen. Zzp'ers zien minder vaak nieuwe kansen dan ondernemers van grotere bedrijven.

Welke kansen biedt de ontstane situatie voor uw bedrijf? (meerdere antwoorden mogelijk)? (n=270)

Bijlage 1: achtergrondkenmerken

Deelnames naar bedrijfsgrootte vergeleken met populatieverdeling

	Aantal	%	Haarlem	%
1 persoon/ZZP'er	128	47%	12.197	72%
2 t/m 4 personen	68	25%	2.648	16%
5 t/m 9 personen	31	11%	1.073	6%
10 t/m 19 personen	22	8%	444	3%
20 t/m 49 personen	11	4%	289	2%
50 t/m 99 personen	5	2%	101	1%
100 en meer personen	3	1%	82	0%
Onbekend	2	1%	-	-
Totaal	270	100%	16.834	100%

Deelnames naar sector vergeleken met populatieverdeling

	Aantal	%	Haarlem	%
Bouw	11	4%	1.706	10%
Detailhandel	54	20%	1.368	8%
Groothandel	5	2%	641	4%
Horeca	22	8%	683	4%
Industrie	6	2%	375	2%
Onbekend	1	0%	-	-
Vervoer, opslag en postdiensten	-	-	359	2%
Zakelijke dienstverlening	94	35%	6.894	41%
Zorg en welzijn	14	5%	1.398	8%
Anders	63	23%	3.410	20%
Totaal	287	100%	16.834	100%